

**Medikamentsförrådet
Apoteket
på Dalarö**

Bild nr
A39

Tid
1855 - 1981

Kategori / Plats
Verksamhet

Motiv
Medikamentsförrådet - Apoteket

Läkemedelsförsäljning fanns på Dalarö första gången mellan 1855 och 1868 genom det medikamentsförråd som sorterade under apoteket Fenix i Stockholm.

När apoteket i Sotholm öppnades 1868 flyttades ansvaret för Dalarö 1871 till apoteket i Sotholm. Apoteket i Sotholm låg inledningsvis i Östnora invid stora landsvägen mellan Stockholm och Ösmo-Nynäs. 1902 flyttades apoteket till Västerhaninge järnvägsstation.

Begreppet medikamentsförrådet på Dalarö fanns kvar till 1936, då det ändrades till filialapotek. Båda begreppen innebar att apoteket inte var självständigt, rätten att driva apoteket innehades av ägaren på ett annat apotek.

I Dalarös fall var det först apoteket i Sotholm, sedan apoteket Västerhaninge och därefter apoteket i Handen som blev moderapotek för filialapoteket på Dalarö. Apoteket i Västerhaninge omvandlades då också till filialapotek.

Farmaceututbildningen skedde i två steg med en första, lägre examen som fram till 1890-talet kallades farmacie studiosus, därefter farmacie kandidat. Apotekarexamen avlades efter ytterligare något års studier och en kortare eller längre tids tjänstgöring på apotek.

Styrande för om ett apotek blev självständigt eller filial var de ekonomiska villkoren, vilka huvudsakligen styrdes av tillgång på läkare och annan sjukvårdspersonal samt av befolkningsunderlaget. När Apoteksbolaget bildades 1971 upphörde begreppen och alla apotek kallades apotek. Apoteket på Dalarö fick då ansvaret för förråden på Ornö och Muskö.

Under tidens gång kom alltmer detaljerade föreskrifter om hur omfattande apotekens öppethållande skulle vara. Den gamla föreskriften från 1688 om "sön-, söcken- och helgdag, dag som natt" blev allt svårare att upprätthålla och Dalaröapoteket fick så småningom rätt att bara ha öppet mellan 9-18 på vardagar och fick stänga kl. 17.00 dag före sön- och helgdag och i övrigt vara stängt.

Apoteket på Dalarö lades ner 1982, efter många protester, namninsamlingar och myndighetsuppvaktningar.

**Föreståndare (verksamhetsansvarig)
för medikamentsförråd/filialapotek/apotek var:**

Gustaf Fredrik Stenström	f. 1837,	farm.stud.1858		1881-1886
Gustaf Filip Stenqvist	f. 1849	farm.stud. 1869	apot. 1876	1887-1889
Justus Henning Bunth	f.1850	farm.stud 1870	apot.1874	1890-1898
Knut Göran Lindblad	f.1853	farm.stud.1874	apot.1881	1899-1895
Johan Alfred Sjölin	f.1859	farm.stud.1880	apot.1895	1896-1903
Jakob Wilhelm Engelbrecht				
Bergqvist	f.1876	farm.kand.1897	apot 1903	1904-1906
Josef A:son Werner	f. 1866	farm.stud. 1891	apot. 1903	1907-1908
Ernst Gustaf Verner				
Settergren	f. 1871	farm.kand1893	apot. 1899	1909-1911
Svante Julius Fredrik				
Johansson	f. 1876	farm.kand 1898	apot 1905	1912-1916
Nils Emil Nilsson	f. 1879	farm.kand. 1901	apot. 1907	1917-1928
Ingeborg Ewerlöf, f. Westerberg				
	f.1901	farm.kand. 1923		1929
Per Heinrich Gotthard				
Ewerlöf	f.1896	farm.kand. 1923		1930-1932
Lars Gustaf Emanuel				
Klinthoff	f.1886	farm.kand. 1916		1933
Greta Nilsson-Nygren	f. 1892	farm.kand. 1914	apot. 1919	1933-1934
Ellen Bredenberg				
f.Lundholm	f. 1885	farm.kand. 1910		1935-1947
Lars-Åke Landskog	f. 1918	farm.kand. 1940	apot.1945	1948-1951
Greta Thalín	f. 1902	farm.kand. 1929		1952-1955
Anna Carolina Arvidsson-				
Aasa f. Arvidsson	f. 1909	farm.kand. 1937		1956-1969
Inga-Lill Forsling	f.1929	receptarie 1951		1970-1982

Som framgår av sammanställningen är de flesta föreståndarna verksamma på Dalarö några år i sin ungdom, ganska snart efter att de avlagt sin examen. De bor vanligtvis i samma hus som apoteket är beläget.

Apoteket på Dalarö hade redan tidigt visat svårigheter att överleva ekonomiskt.

1915-1925 hade "Dalarö läkardistrikts kommuner förbundit sig att betala ett årligt hyresbidrag av 400 kr, om omsättningen ej uppgår till 10 500 kr".

1926-1927 hade läkardistriktets kommuner förbundit sig betala 1 200 kr i hyresbidrag.

1928-1929 betalades ett årligt hyresbidrag från Dalarö kommun om 1 000 kr; **förlängt till 1933.**

1933-1940 därefter 900 kr per år.

1940-1950 fick apoteket inte något ekonomiskt stöd från kommunen.

1951 tillhandahåller kommunen såväl apotekslokaler som bostad åt föreståndaren hyresfritt under den tid årsomsättningen uppgår till högst 25 000 kr, samt med skälig hyra under den tid omsättningen överstiger 25 000 kr, men inte 50 000 kr, på så sätt, att 1/5 av det för samtliga upplåtna utrymmen såsom skäligt beräknade hyresbeloppet, erlägges, då omsättningen överstiger 25 000 kr, men ej 27 500 kr och att vid varje vidare ökning av omsättningen med 2 500 kr, ytterligare 1/5 av det beräknade hyresbeloppet erlägges, varigenom hela hyresbeloppet utgår, då omsättningen överstiger 35 000 kr. 1954 upphör denna bestämmelse.

Under 1960-talet påtalar chefen för moderapoteket att apoteket på Dalarö blomstrar på sommaren, men tynar på vintern.

Fakta från Läkemedelsakademien/Swedish Academy of Pharmaceutical Sciences

Se även DHF:s bildanalyser nr 887, 3008 och 3984, som handlar om Dalarö apotek.